

РЕЦЕНЗІЯ

на дисертаційну роботу
Дідовця Юрія Вікторовича
на тему «Формування готовності майбутніх художників
декоративно-прикладного мистецтва до застосування технології
етнодизайну», представлену на здобуття ступеня доктора філософії в галузі
знань 01 Освіта / Педагогіка за спеціальністю 015 Професійна освіта (за
спеціалізаціями)

Актуальність теми дисертації. Актуальність теми безсумнівна, оскільки сучасні комп'ютерні технології, зумовлені глобалізацією, дисертант пропонує спрямовувати на культурний обмін та поширення національної спадщини, поліпшення професійної підготовки фахівців декоративно-прикладного мистецтва, поєднання сучасних цифрових технологій з автентичними художніми техніками декоративного мистецтва і ремесел. На думку дослідника, збереження національних особливостей автентичних артефактів матеріально-художньої культури у предметній реальності та здатність адаптуватися до сучасної віртуальної і доповненої реальності є найбільшим викликом для українських художників декоративно-прикладного мистецтва у глобалізованому світі.

З іншого боку, актуальність зумовлена постановою Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої та фахової передвищої освіти». У галузі знань В «Культура, мистецтво та гуманітарні науки» вперше виокремлено спеціальність В3 «Декоративне мистецтво та ремесла» (0214 Handicrafts/Ремесла), що разом зі спеціальністю В2 «Дизайн» належить до архітектонічних (просторових) технологій проєктної творчості. Варто зазначити, що саме художньо-промислова освіта з її декоративно-прикладним мистецтвом зумовила становлення і розвиток дизайну як технології формотворення ексклюзивних виробів для їх подальшого тиражування як серійної продукції.

Актуальним є виокремлення Дідовцем Ю.В. низки суперечностей між теорією і практикою формування готовності майбутніх художників декоративно-прикладного мистецтва до застосування технології етнодизайну у професійній діяльності. Зокрема, поняття «етнодизайн», «фолк дизайн», «український національний дизайн» потребують включення в законодавчі і дизайн-освітні нормативні документи України. Адже ключові слова Закону України «Про народні художні промисли» дозволяють сформулювати визначення етнодизайну як творчого варіювання типових зразків художніх виробів для їх подальшого серійного виробництва.

З іншого боку, стандартом спеціальності 022 «Дизайн» (бакалаври) передбачено формування ПРН15: розуміти українські етнокультурні традиції у стильових вирішеннях об'єктів дизайну, враховувати регіональні особливості етнодизайну у мистецьких практиках. Аналогічно у стандарті

спеціальності 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво і реставрація» виокремлено СК4: здатність оволодівати різними техніками і технологіями роботи у відповідних матеріалах за спеціалізаціями. Отже, виокремлені дисертантом суперечності є актуальними, своєчасними і потребують ретельного дослідження та вирішення.

Оцінка обґрунтованості наукових результатів дисертації, їх достовірності та новизни

Наукова новизна результатів дисертаційного дослідження полягає в розробленні та обґрунтуванні моделі формування готовності до етнодизайну у художників ДПМ; з'ясуванні і формулюванні теоретичних основ дослідження; положень нормативних освітніх і державних документів, а також етнології – науки про походження (етногенез), побут, традиційну матеріальну та духовну культуру народів; обґрунтуванні сукупності педагогічних умов ефективного формування готовності художників ДПМ до застосування етнодизайну у професійній діяльності; уточненні формулювань сутності понять: «технологія етнодизайну», «технологія мілітарного етнодизайну»; отримала подальший розвиток класифікація архітектонічних мистецтв з урахуванням етнодизайну як інтегрованого утворення з традиційних технік народних художніх промислів і сучасних цифрових технологій проєктної творчості.

Дослідження виконано згідно з тематичним планом науково-дослідної роботи Київської державної академії декоративно-прикладного мистецтва і дизайну імені Михайла Бойчука «Теоретичні і методичні засади формування професійної компетентності з етнодизайну у студентів закладів вищої мистецької освіти» (державна реєстрація РК № 0119U00109: додаток В <https://kdidpamid.edu.ua/academy/wp-content/uploads/2023/02/zvit-rektora-kdadpmd-im.myhajla-bojchuka-2022.pdf>).

Розроблено і обґрунтовано компоненти готовності до етнодизайну у художників ДПМ типу «етнодизайнери-етнофори»: здатність до автентичного художньо-естетичного самовираження в традиційних техніках і технологіях ДПМ, залучення до здійснення етнографічної науково-дослідної діяльності з використанням її технологій, прагнення до прототипування дизайн-продукції з використанням сучасних проєктних технологій.

Розроблено і обґрунтовано інноваційну модель формування готовності художників ДПМ до застосування технології етнодизайну у професійній діяльності. Виокремлено блоки моделі: цільовий, змістовий, діагностичний, а також структурні компоненти методики етнодизайну, що стосуються змісту, організаційних форм, методів навчання, цифрових і лазерних технологій етнодизайну.

Отже, мета дисертаційної роботи (розроблення, обґрунтування та апробація моделі формування готовності майбутніх художників декоративно-прикладного мистецтва до застосування технології етнодизайну у професійній діяльності) і її наукові завдання (аналіз теорії і практики навчання архітектонічних видів проєктної творчості, до яких віднесено етнодизайн; уточнення сутності понять «готовність до етнодизайну», «технологія етнодизайну»; розроблення та обґрунтування моделі формування готовності

майбутніх художників декоративно-прикладного мистецтва до застосування технології етнодизайну у професійній діяльності; експериментальна перевірка ефективності моделі) виконано дисертантом повноцінно, що засвідчує його володіння методологією наукової діяльності.

Оцінка змісту дисертації, її завершеність та дотримання принципів академічної доброчесності

За змістом дисертаційна робота здобувача Дідовця Ю.В. повністю відповідає Стандарту вищої освіти зі спеціальності 015 «Професійна освіта» (за спеціалізаціями) галузі знань 01 Освіта/Педагогіка та напрямам досліджень відповідно до освітньої програми «Професійна освіта».

Дисертаційна робота є завершеною науковою працею і свідчить про наявність особистого внеску здобувача у науковий напрям теорії і методики професійної освіти з декоративного мистецтва і ремесел. За результатами перевірки дисертаційної роботи на текстові збіги зроблено висновок, що дисертаційна робота «Формування готовності майбутніх художників декоративно-прикладного мистецтва до застосування технології етнодизайну» Дідовця Ю.В. є результатом самостійного дослідження здобувача і не містить елементів фальсифікації, компіляції, фабрикації, плагіату та запозичень. Використані ідеї, результати і тексти інших авторів мають належні посилання на відповідні джерела.

Мова та стиль викладення результатів.

Дисертаційна робота написана українською мовою у логічній послідовності, передбаченій методичними рекомендаціями щодо оформлення наукових робіт. Мова і стиль дисертаційної роботи відповідають вимогам наукового дискурсу, що забезпечує логічність, аргументованість і чіткість викладення матеріалу. Наявні основні характеристики дисертаційного мовлення: науковість – використання термінології відповідної галузі знань, оперування чітко визначеними поняттями; об'єктивність – уникнення суб'єктивних оцінок, аргументоване представлення матеріалу на основі фактів, досліджень та літературних джерел; логічність і структурованість – послідовне розкриття матеріалу відповідно до логічної схеми дослідження; формальність і стандартизованість – дотримання вимог академічного письма, стандартних мовних конструкцій наукового тексту; безособовість – переважання конструкцій з пасивними формами, узагальненими безособовими конструкціями («досліджено», «з'ясовано», «проаналізовано» тощо).

У науковому функціональному стилі дисертації дотримано застосування таких особливостей: обґрунтованості (кожне положення підтверджено джерелами або власними дослідженнями дисертанта); точності (вжито чіткі визначення термінів, відсутня двозначність); чіткості (виклад матеріалу зрозумілий для фахівців галузі знань 01 Освіта/Педагогіка); лаконічності (відсутні емоційні висловлювання, образність, надмірна метафоричність); об'єктивності (відсутня надмірна особиста оцінка, займенник «я» замінено на безособові конструкції «було встановлено», «отримані результати свідчать» тощо).

З науковою доцільністю застосовано мовні засоби: лексику (використано терміни наукової номенклатури, кліше типу «важливим аспектом є...», «встановлено, що...», «отримані результати підтверджують...»); синтаксис (використано складнопідрядні речення, логічно вибудовані конструкції, пасивні звороти типу «було визначено», «дослідження засвідчує» тощо); морфологію: активно використано іменники та віддієслівні форми (аналіз, дослідження, порівняння), обмежено застосування особових займенників).

Дисертація складається з вступу, трьох розділів, висновків, списку літератури та додатків. Загальний обсяг дисертації складає 313 сторінок (основна частина 210 сторінка, додатки на 102 сторінках).

У вступі виокремлено актуальність, стан дослідження проблеми, суперечності між теорією і практикою формування готовності художників ДПМ до застосування технології етнодизайну у професійній діяльності; зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами; мету, об'єкт, предмет, методи дослідження; наукову новизну і теоретичне і практичне значення результатів наукової роботи; впровадження, особистий внесок і апробацію результатів дослідження; зазначено структуру та обсяг наукової роботи.

У першому розділі «Теорія і практика навчання архітектонічних мистецтв у закладах вищої освіти» показано результати аналізу теоретичних джерел з архітектонічних видів проєктно-художньої творчості, до яких віднесено етнодизайн; уточнено сутності понять «технологія етнодизайну», «готовність до етнодизайну»; узагальнено практичний досвід формування готовності художників ДПМ до застосування технології етнодизайну у професійній діяльності.

У другому розділі «Інноваційна модель формування готовності майбутніх художників ДПМ до застосування технології етнодизайну у професійній діяльності» сформульовано теоретико-методологічні засади, обґрунтовано структурні компоненти інноваційної моделі формування готовності майбутніх художників ДПМ до застосування технології етнодизайну, розроблено і обґрунтовано методику навчання технологій етнодизайну художників декоративно-прикладного мистецтва.

У третьому розділі «Експериментальна апробація інноваційної моделі формування готовності майбутніх художників ДПМ до застосування технології етнодизайну у професійній діяльності» з'ясовано стан готовності здобувачів до застосування технології етнодизайну у професійній діяльності, динаміку формувального експерименту з підготовки майбутніх художників ДПМ до застосування технології етнодизайну, узагальнено результати апробації інноваційної моделі підготовки етнодизайнерів у закладах вищої мистецької освіти.

У висновках подано найважливіші результати виконання кожного завдання дослідження.

Оприлюднення результатів дисертаційної роботи.

Наукові результати дисертації висвітлені у 9-ти наукових публікаціях здобувача, серед яких: 4 статті у наукових виданнях, включених до переліку наукових фахових видань України; 4 статті, що засвідчують апробацію матеріалів дисертації, із яких 1 стаття у зарубіжному виданні і 3 статті у збірниках наукових праць України; одна наукова праця, що додатково відображає результати дослідження. Також результати дисертації були апробовані на 8-ми наукових фахових конференціях. Отже, наукові результати, описані в дисертаційній роботі та наукових публікаціях здобувача, оприлюднено згідно з вимогами.

Рекомендація до дисертаційної роботи.

1. У порівняльному аналізі найменувань галузей знань стандартної класифікації освіти в Україні із найменуваннями галузей знань Міжнародної стандартної класифікації освіти (с. 30) варто було б обґрунтувати адекватне розуміння назви спеціальності ВЗ «Декоративне мистецтво та ремесла», що вперше виокремлена у галузі знань В «Культура, мистецтво і гуманітарні науки».

Висловлена пропозиція не є визначальною і не зменшує загальну наукову новизну та практичну значущість результатів та не впливає на позитивну оцінку дисертаційної роботи.

Висновок про дисертаційну роботу.

За обсягом, характером фактичного матеріалу, ступенем його кількісного аналізу, рівнем наукової новизни й значущості результатів, обґрунтованості висновків дисертаційного дослідження Дідовця Юрія Вікторовича на тему «Формування готовності майбутніх художників декоративно-прикладного мистецтва до застосування технології етнодизайну», подане на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями) галузі знань 01 Освіта / Педагогіка, відповідає вимогам наказу Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 р. № 40 «Про затвердження вимог до оформлення дисертації» і затверджено Постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 року № 44 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження доктора філософії» (зі змінами внесеними згідно з Постановою Кабінету Міністрів від 19 травня 2023 № 502), а її автор, Дідовець Юрій Вікторович, заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями) галузі знань 01 Освіта / Педагогіка.

Офіційна рецензентка:

кандидатка мистецтвознавства,
завідувачка аспірантури Київської
державної академії декоративно-
прикладного мистецтва і дизайну
імені Михайла Бойчука

ПРОТОКОЛ
створення та перевірки кваліфікованого та удосконаленого електронного підпису

Дата та час: 12:58:46 02.04.2025

Назва файлу з підписом: РЕЦЕНЗІЯ_Сосік_Дідовець.docx.xml
Розмір файлу з підписом: 16.3 КБ

Перевірені файли:
Назва файлу без підпису: РЕЦЕНЗІЯ_Сосік_Дідовець.docx
Розмір файлу без підпису: 25.5 КБ

Результат перевірки підпису: Підпис створено та перевірено успішно. Цілісність даних підтверджено

Підписувач: СОСІК ОЛЬГА ДАНІІЛІВНА
П.І.Б.: СОСІК ОЛЬГА ДАНІІЛІВНА
Країна: Україна
РНОКПП: 3125223001
Організація (установа): ФІЗИЧНА ОСОБА
Час підпису (підтверджено кваліфікованою позначкою часу для підпису від Надавача): 12:58:46 02.04.2025
Сертифікат виданий: КНЕДП АЦСК АТ КБ "ПРИВАТБАНК"
Серійний номер: 5E984D526F82F38F0400000052D42A01FEEC2706
Алгоритм підпису: ДСТУ 4145
Тип підпису: Удосконалений
Тип контейнера: Підпис та дані в окремих файлах (XAdES detached)
Формат підпису: З повними даними для перевірки (XAdES-B-LT)
Сертифікат: Кваліфікований

Версія від: 2025.02.05 13:00